

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio decimatertia. Vtrum confessio facta ab illo qui non pœnitit valeat,
an oporteat eum iterum confiteri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

Lib. III. Distinctio. XVII.

qua dat executionem, primam autē habent omnes sacerdotes & qualiter ex sua ordinatione, secundam autē posunt habere ex Episcopi commissione, & fortiori ratione ex commissione Papæ. Et sic partē auctoritas audiendi confessiones potest cōmitti sacerdotibus religiosis sicut secularibus: ex quibus concluditur q̄ sicut Episcopus potest per le, vel per alium excōmunicare subditos sacerdotum parcialium eis inuitis, sic potest audire confessiones eorū per se, vel per alium curatis inuitis: & hoc exp̄lē declarat̄ est per Alexandrum papā, q̄ de licentia & commissione Episcoporum legatorum domini Papæ & quo runcunq; Ordinariorum lictum est. Prædicatoribus & Minoribus audire confessiones inferiorum aſſentū minime requirit, ubi etiam mandat idem Papa, quod qui contrarium peccat acriter aſſeruerit tanquam contumax & rebellis ecclesie Romane habeatur.

8. Et idem confirmatum est per Clementem Papā, 4. nonūmērō dominus Ioan. papa. 22. vocato magistro Ioan. de Poliaco sacre theologie doctore qui aſſerebat q̄ confessi fratribus Prædicatoribus & Minoribus tenetur eadem peccata propriis curatis parcialibus iterū confiteri, & data ſibi aſſentia in confitorio, & alias corā alia quibus Cardinalibus ad hoc ſpecialiter deputari, cū dī & ſic magiſter Ioannes nelicit respondere rationib⁹ cōtra eum facit, cōpulit eum reuocare prædictam opinionem & dannauit eam, ac reprobauit de confilio fratrū, determinans q̄ illi qui prædictis fratribus confitentur, non magis tenentur eadem peccata iterū confiteri, quām ſi alia illa contēſti fuissent eorum proprio ſacerdoti: & mandauit hanc ſuam determinationē publicare ſolenniter per vniuersitū mundū, vt patet in declaratione per eum ſuper hoc edita qua incipit: vas electionis. Et confitentur iſta per generalem confuetudinē Ecclesiæ qua est maxima auctoritatē circa sacramenta & vſum eorum. Papa enim habet Penitentiarios qui pro nunc ſunt oēs religiosi. Episcopi verō habet Penitentiarios tam ſeculares quam religiosos, qui abſoluunt omnes ad veſtites fine licentia ſacerdotum parcialium non ſolum de maioribus retentis à Papa vel ab Episcopis, ſed de omnibus quæcunq; voluerint confiteri: dicere autē q̄ hęc generalis confuetudo per vniuersitū mundū obtenta & per Papam & Prælatos Ecclesiæ approbata ſit pernicioſa & vergens in periculum anima, ſi eit quaſi ſacilegum.

9. Ad primū arg. in oppoſitum dicendum quod nō ſit præjudicium alicui, niſi ſubtrahatur ei quod eſt in fauore eius introductum. Poreftas autem audiendi cōfessionem non eſt introducta in fauore alicuius prælati vel curati, ſed in vilitatem plebis & honorem dei: propter quod ſi prælati ſuperioribus videatur expedire ad falutem plebis & honorem dei prouidendum quod hac auctoritas alii committatur q̄ ſacerdotibus curatis, nō ſit eis præciuum: ſed conſertus eis auctoritā niſi illi qui querit que ſua ſunt nō que Iefu Christi, & qui præſunt gregi, non vt paſcant ſpiritualiter, ſed vi paſcantur temporaliter.

10. Ad ſecondū dicendum q̄ ſolūtio ab illis qui habet priuilegium vel commiſſione ſunt verē abſoluti, nec teneantur iterato eadem confiteri proprio ſacerdotio non obſtantē cōſtitutione, omnis vtriusq; cui præjudicari potest per ſpeciale priuilegium quod derogat iuri communī, & per ſpecialē commiſſionē episcopi qui eſt magis proprius ſacerdos q̄ curatus. Et ideo ſicut de licentia curati potest abſolūtus, ſic & fortiori ratione de licentia episcopi, fine licentia curati.

11. Ad tertium de gloſa Bern. dicendum quod eius eſt interpretari priuilegium cuius eſt condere: cum ergo Papa qui dedit priuilegium interpretatus ſit, quod audiētes cōfessionem ex priuilegio vel ex cōmiſſione ipsorum verē abſoluunt, nec requiruntur licentia ſacerdotum: pro lege enim debet haberī omnis interpretatio qua eſt in contrarium, & forte gloſator ille non viderat interpretaſiones ſummi Pontificis & ſequuntur eſt pro tunc opiniōnem ſuam, &c.

QVÆSTIO XIII.
Vtrum cōfessio facta ab illo qui non penitentia ſunt valeat, an oporteat eum iterum confiteri.

Quæſtio XIII.

344

Circa tertium principale quæruntur tria. Primum eſt oportet eum iterum confiteri. Secundum eſt vtrum talis ſaltem implet p̄ceptum ecclēſie de confitendo ſemel in anno. Tertium eſt vtrum cōfessio debeat fieri integrē vni & eidem. Ad primū ſic proceditur, & arguitur quod cōfessio facta ab illo qui non penitent non valeat: quia cōfessio diſtinguit contra contritionem & ſatisfactiōnem, ſed contrito & ſatisfactio non valent sine charitate, ergo nec cōfessio, ſed qui non eſt contritus facit cōfessionem sine charitate &c.

2. Item omnis talis cōfessio, aut valer ad remiſionē culpa vel poena, ſed cōfessio facta a non contrito non valer ad remiſionē culpa, quia ſine contritione actua liter culpa non remittitur, nec ad remiſionē poena: quia poena non remittitur niſi culpa ſit prius remiſa, ergo talis cōfessio nihil valeat.

3. IN CONTRARIUM arguitur, quia cōtrito valer ſine actuali cōfessione dummodo habetur in propoſito: ergo ſimiliter cōfessio valer ſine cōtritione actua liter dummodo habetur in propoſito.

4. Item ſicut ad cōfessionem p̄exigunt contrito, ſic ad baptiſmum penitentia, que eſt peccati diſcipiencia in adulto: ut patet ex p̄cedentibus, ſed baptiſmus receptus a nō penitente valer quando postea incipit penitentia, ergo ſimiliter cōfessio facta a non contrito & abſolutione recepta ab ipſo valer quando poſtea conteritur de peccatis.

5. R E S P O N S I O. Aliquis potest dīcī nō contritus aut nō penitens dupliciter. Vno modo quia dolet de peccatis, ſed luſtienter non dolet. Alio modo quoniam non dolet de peccatis, nec pro tunc abſintere proponit. Primo modo cōfessio facta a non contrito valeat: quia nulli potest conſtrare ſufficienti contritione, & ideo ad hoc, vt excutier a transgressione precepti de cōfessione ſufficiet q̄ reputar ſe contritum, & creditibile eſt q̄ Deus ſupplē at ſequitur. aut quia per abſolutionē virtute clauis p̄cedens dolor qui fuit in infiſciēs efficitur tunc ſufficientis, aut quia poſtmodū ſuccedente ſufficienti contritione diſmittitur peccati, nec tenetur ad iterādū cōfessionem prius factā. Si autem ſit non contritus, quia non penitentia proponit pro tunc abſintere, ſic eſt diſſimilior quæſtio. Circa quā duo ſunt modi dicendi. Primum eſt q̄ talis cōfessio valer ad remiſionē culpa, quia impenitentē quādo cōſtituit & abſolutur, licet tunc nō recipiat fructum abſolutionis, tamen recedente fictione percepit, ſicut in baptiſmo dictū eſt ſupra d. 4. q. 4. & forte ratio huius opinionis eſt, quia ſicut in baptiſmo imprimitur character ad quē recedente fictione ſequitur gratia, ſic in penitentia recipitur quādā diſpositio, vel ornatus ad quē recedente fictione ſequitur gratia per quā eſt remiſio peccatorū. Sed itud nō videtur alii propter tria. Primo quia nulius talis ornatus imprimitur a ſacramēto penitentie, ſed eſt adiumento cōſtituit. Secundo, quia ſi imprimitur nō manet, niſi cū gratia, alioquin multiplicaretur in eodē ſecundū numerū cū cōtingit iterari cōfessione & abſolutionē de eisdem peccatis, & iterata cauſa iteratur effectus quod eſt inconueniens. Si autē nō manet niſi cū gratia, nō imprimitur, niſi per cōfessionem & abſolutionē per quā cōfertur gratia, quod nō eſt in propoſito. Tertio quia dato q̄ talis ornatus poſtit eſſe cū gratia & ſine gratia, ad ipſi ſequeretur gratia recedente quacunq; fictione: cū indiferenter ſe habeat ad gratia & ad priuationē eius, ſicut prius dictum eſt de charactere baptiſmi.

6. Alius modus dicendi eſt, q̄ talis cōfessio non valeat ad remiſionē culpa, nec pro tunc, nec recedente fictione: ne quorū ratio eſt, quia talis impenitentia, aut confitetur ſuam impenitentiam que eſt propositum nō abſinendi, aut non: ſi non confitetur, tunc eſt fictus fictione que eſt ſpeciale peccatum & contemptus ſacramēti, & ita cōfessio eius nō eſt integra cum omittat confiteri itud peccatum: cōfessio autem que nō eſt integra non valeat, ſed eſt iteranda, ergo &c. Si verō confitetur talem fictionem nō debet abſoluī, quia minister cum ſit instrumentū principalis agentis ſ. dei, non debet aliquem abſoluere quem ſcit

Magistri Durandi de

scit à Deo non absoluī, sicut instrumenta artis non agunt nisi prout mouentur à principali agente: sed sacerdos scit illum qui nō pgniter à Deo nō absoluī, ergo nullo modo debet talem absoluere. Et ideo dicit Dionysius in fine Ecclesiastice Hierar. q̄ sacerdotibus videntur est virtutibus Hierarchicis quomodo diuinitas eos mouerit, si autem sacerdos presumat de facto talem absoluere peccat, sicut ille qui à diuino ordine auertitur, nec absolutione conseq̄uitur aliquem effectum: quia virtus sacramentorum est principaliiter à Deo, non autem à sacramentis, vel ministratore nisi à causa sine qua non. Et ideo qui sic confiterit & de facto absoluitur tenetur iterum eadem confiteri & de eis absoluī: nec est dubium quin h̄c opinio sit securior, quia confitendo iterato nullum periculum sequitur, sed maxima securitas, qui autem omittit iterum confiteri committit se dubio, quod est valde periculosem in his que tangunt salutem vel damnationem animæ.

7 Veruntamen prima opinio posset colorari nō quidē ponendo, q̄ à sacramento penitentie imprimatur aliquis ornatus animæ, quia illud est fictitium. Sed ponendo q̄ sola virtus diuina per modum diuinae passionis & ordinationis assistens sacramentis operatur in eis, quia pactio & ordinatio diuina potest esse de effectu sacramenti vel quando actu suscipitur, si suscipiens nō ponat impedimentum vel obicem, vel postquam receptum est & remoto impedimento, si quod fuit in suscipiendo, sicut & dicimus de merello mediante quo datur elemosyna, non enim statim elemosyna recipitur cū merellus ostenditur, sed tunc vel postea secundum benefacitum ordinatoris. Et propter hoc in sacramentis in quibus suscipiens potest ponere obicem gratiæ & in quibus gratia est principalis effectus sacramenti, ipso, quia per se ordinantur ad deletionem culpa, vt baptismus & penitentia, videatur habere locum h̄c pactio dilatoria: unde sicut ponitur q̄ baptismus habet effectum suum recedente fictione, sic potest colorare dici q̄ confessio facta à non penitente & absolutione eius habeat effectum recedente impenitentia per veram contritionem subsequenter, quanvis non sit omnino simile: quia baptismus est sacramentum nō iterabile. Et quantum est ex natura sacramenti baptismi deletur in eo omnis culpa & omnis pena culpæ debita. Et ideo si impenitentis accedit ad baptismum, cū pro tunc non recipiat remissionem culpa & penæ, nec possit iterum baptizari nisi pactio haberet in baptismo locū, sequeretur q̄ homo in perpetuo priuaretur praedicto fructu baptismi, quod est inconveniens maximus: penitentia vero potest iterari de eodē peccato. Et ideo si prima nō valuit, secunda vel tertia potest valere, propter quod pactio dilatoria non habet æquum locū in penitentia, sicut in baptismo: Deus tamē potuit vnum ordinare sicut aliud, illud tamen quod est tutius semper est tenendum.

8 Ad argumenta vtriusq; partis potest responderi. Ad primum dicendo, q̄ nō est simile de contritione & satisfactione & de confessione: quia confessio cum absolutione correspondente est quoddam sacramentum in quo pactio dilatoria habet locum, quād pro tempore confessionis & absolutionis confitens est indispositus. Contrito autem est dispositio ad sufficiendū effectum sacramenti, quae si sit sufficiens, necessario habet gratiam concomitatem: satisfactione autem cum debeat esse Deo accepta debet esse cum gratia per quā est deo accepta, & non alter secundū querundam opinionem.

9 Ad secundum potest dici, q̄ talis confessio & absolutione valent ad dimissionem culpa & penæ, non pro tunc, sed recedente fictione vel indispositione, propter pactio-nem ordinationis diuinae quae est in sacramentis.

10 Ad argumenta in oppositum dicendum est ad primum, q̄ non est simile de propofito confitendi & satisfaciendi quod habet contritus, & de propofito conferendi quod habet confitēs: quia cum propofitum sit de futuro & secundum ordinem naturalem, contritus autē debeat precedere confessionem & satisfactionem, propofitum con-fitendi & satisfaciendi sufficit contritus: sed nullus ordo est q̄ in confiteente sufficiat propofitum conferendi, cūm propofitum sit de futuro, contritus autem debeat precedere confessionem.

11 Ad secundū dicendum, q̄ si pactio & ordinatio diu-

Sancto Porciano

na habeat locū in penitentia sicut in baptismo argumen-tum bene procedit: sed, vt ostensum est, nō est omnino similiis ratio de penitentia & baptismo, ergo &c.

QVÆSTIO XIII.

Vtrum confitens & nō penitens impleat preceptum ecclesiae de confitendo semel in anno.

A D secundum sic proceditur, & arguitur quidē confitens & nō penitens impleat preceptum ecclesiae de confitendo semel in anno: quia statuta penitentia sunt restringenda & nō amplianda: sed statutum de confitendo semel in anno est penale, ergo nō debet extendi ultra q̄ consonant verba statuti, quia solum faciunt mentionem de confessione & non de contritione.

2 Ad idem est, q̄ ecclesia mandat confessionem impenitentis recipi: vt habetur extra de poe. & remiss. Quoniam quidē hoc autem nō faceret nisi per confessionem talem impleretur preceptum ecclesiae, quare &c.

3 IN CONTRARIUM est, quia intentio ecclesiae præcipientis confitendi semel in anno conformatur intentioni Christi statutis sacramentum confessionis, sed illa fuit vt confitens conqueuerit veniam peccatorum, ergo eadem est intentio ecclesiae: sed secundum hanc intentionem non implet preceptum confitens & non penitens, ergo &c.

4 RESPONSO. Ad evidētā huius questionis dicendum est, quia autoritatē habet ecclesia circa sacramenta & viūm sacramentorum. Et secundo respondebitur ad questionem.

5 Quantum ad illud primū resumendum est illud quod q. 8. In. dicitum fuit supra, videlicet q̄ confessio sacramentalis nō fuit instituta, nec potuit institui iure purè humano, sed instituta iuri per Christum qui fundauit ecclesiam in fidē credendorum & in susceptione sacramentorum, sicut scriptum est Ephe. 4. Vnus Dominus, vna fides, vnum baptisma, vnum dominus quem colimus, vna fides per quam in eum credimus, vnu baptisma quod suscepimus & mediante ipso cetera sacramenta, quia baptisma est ianua omnium sacramentorum. Ecclesia autem sic institutam regēdām commisit Petro & Apostolis sub ipso & eorum successoribus. Vnde ad eos pertinuit, & ad successores eorum pertinet primo & principaliter fidē docere & sacramenta ministrare, prout expedire videant salutem hominum propter quā omnia prædicta sunt ordinata & instituta per Christum: & ideo si rectoribus ecclesie videatur expediens pro conseruatione & multiplicatione fidei, & pro salute populi q̄ sacramenta per Christum instituta maximē quæ sunt omnibus communia recipiantur a populo, tali vel tali tempore, ipsi autoritate non purè humana, sed autoritate Christi cuius sunt vicarii sibi commissa possent de hoc statutum facere quod ligabit fideles, & sic a principio ecclesiae factum est. Nam Anacletus papa statuit q̄ fideles singulis diebus communicarent, allegas de hoc doctrinam Apoſt. vt habetur de confec. di. i. cap. per acta conseruatione, processu vero temporis Fabianus papa statuit quod saltem ter in anno, omnes comunicarent scilicet in Paschate, P̄tecoste & Natali: vt habetur de cōf. di. 2. Si non frequentius. Ultimo vero Innocentius. 3, statuit q̄ saltem semel in anno omnes communicarent, scilicet in Paschate, vt habetur extra de poen. & remissione. Omnis vtriusq; sexus, & hic solus posuit statutum de confitendo semel in anno de quo solo est dubium. Nullus enim vñquam dubitauit an ecclesia potuit statuere q̄ fideles communicent, hoc enim expedit confirmationem fidei: vt fideles facte se ostendat credere in illum quem in sacramento recipiunt, quod est difficillimum ad credendū. Expedit etiam summē salutem populi vt illum sumat in sacramento per quem vita spiritualis potissimum nutritur & roboretur. Potest etiam constare ecclesiae quis circa hoc est obediens, vel inobediens, & inobedientem puniri legitima pena.

6 De confessione autem nō est sic: quanvis enim confessio sit quodammodo signum protestatum fidei, proficiat etiā ad salutem, tamen nō potest confitare ecclesiae de obedientia vel inobedientia hominis respectu huius statuti, quia per statutum non obligantur nisi illi qui peccauerunt